

szerve. Ez a természetes vezető. 2. A vezető hatása abban nyilvánul, hogy az osztály inkább tömegközösséggé lesz, mely az ő akaratának engedelmeskedik. Őt saját akarata emeli a vezérségre, és ebben nyílt vagy titkos erőszakra támaszkodik. Ez az erőszakos vezető. 3. A vezető hatása a közösség megbolygatására irányul.

Döring kitűnő könyvének felhasználásával a magyar polgári iskola területén is megindulhat a kutatómunka, mely hivatva van a polgári iskola társadalmi lélektanának megírására, s ezzel karöltve a tökéletesebb nevelés útjainak kijelölésére.

Szántó Lőrinc,

Dr. Révai József: Útravaló a vakációra. (Levelek az önévelésről egy nagydiákhoz.) A Szegedi Piarista Diákszövetség „Vademecum” füzetének 1. száma. Szeged, 1934. 54. l. 50 f.

A komoly, fegyelmezett lelkületű diák számára a vakáció is nagy kérdés szokott lenni. Mikor *Te Deum* után az iskola hivatalosan is visszaadja a gyermekeket a szülők ölelő karjaiba s bizonyítványuk ezeket a gyermeklelkeket magukbanézésre ösztönzi, — felvetődik előttük a kérdés: milyen lelkiismerettel mehetnek vakációzni, — milyen volt az elmúlt év, hibáztak-e, hanyagok, nem pontosak voltak-e?! Ha a felelet — igen, elvették büntetésüket: nyáron is tanulniok kell, a mulasztásokat pótolni. Ha nem, — úgy kellemessé kell tenniök a szünidőt és úgy berendezkedniök, hogy a szüneti napok ne naplopások, csak időtöltés legyenek, hanem lelki és testi felüdülésül szolgáljanak s utána a következő évet kétszeres és megújult erővel, kettőzött szorgalommal, munkabírással kezdjék meg.

Hogy miképpen érheti el a vakáció lelki, testi örömeit minden diák, arra nézve ad okos és helyes feleletet az a levélsorozat, melyet Révai József dr. piarista tanár oly belső melegséggel, az ifjúságot szerető szívével nyújt útravalóul a növendékeknek. A nemes gondolatokat kisugárzó szépség ömlik el minden fejezeten s a 15 levél mindegyike úgy szól, a tanuló szívéhez (de tanulással olvashatja minden felnőtt és különösen szülő), hogy aki átolvassa a lapokat és gondolkodik az olvasottakon, annak szívét egyszerre megüti a komoly szó, sokszor gondterhes figyelmeztetés, mely a lélekért aggódó nevelő ajkáról elhangzik. De mellette az olvasó látja az örökké virágos mezőt is, melyen a szerző végigvezet s érzi a mennyei békét, a nyugalmat, az égi fényt, mely a levelekből kisugárzik s amely gyönyörködtet bennünket.

Az akaratgimnasztikán keresztülmenve — az idő helyes felhasználása, az időbeosztás, a napirend adja meg a külső keretet a munkához, a vakáció testi és szellemi munkához, — nem feledkezvén meg a pihenésről, a szórakozásról sem, és komoly hang szól a sport hasznáról, de annak káráról is. Azután a lélek belső életét veszi tárgyalás alá a levélsorozat és a tiszta nemezdedék szépségeiről ad megszívlelésre érdemes gondolatokat, majd a barátság szépségéről ír, a fiúk és lányok barátságáról, annak nemes komolyságáról, tisztaságáról. — A vakációi műhelymunka érdekes fejezete a *Jövőd* című levél (minden diák főprogramja és tízparancsolata lehet) s az *Excelsior* összefoglaló sorai fejezik be a gyűjteményt.

Dr. Révai József: *Levelek az önévelésről egy nagydiákhoz.* (Útravaló a

vakációra II.) A Szegedi Piarista Diákszövetség „Vademecum“ füzetének 2. száma. Szeged, 1935. 63. l. 60 f.

Számban gyarapódva, tartalomban erősödve, gondolatokban még jobban acélosodva, jelentek meg Révai József dr. tollából folytatásként azok a levelek, melyek a Szegedi Piarista Diákszövetség *Vademecum* sorozatának 2. számát alkotják.

Útravalónak készült ez a füzet is, mint az első s ha a komoly diák szeretettel olvasta a leveleket, intelmeket, ez utóbbiak még meggyőzőbben szólnak a szívéhez. Hiszen némely pont oly talpraesetten, oly nagy pedagógiai érzéssel van megválogatva, a gondolatokat kifejező mondatok annyira a má-nak életét adják s annak ezer bajára nyújtanak határozott életprogramot, hogy nemcsak a vakációra szolgál hasznos útravalónak, hanem úgyszólván egy életre szóló lélekbebevezetés az egész gyűjtemény.

Éppen ezért — őszintén lehet ajánlani az anyagot nemcsak a diákságnak, hanem a szülőknek is, főképpen pedig a nevelőknek, oktatóknak, akik előadás keretében könnyen felhasználhatják nevelő-tanító munkájukban a praktikus tételeket, melyekről egy-egy fejezet szólt: Mértékletesség, hallgatás, rend, határozottság, igénytelenség, szorgalom, őszinteség, igazságosság, önfékezés, tisztaság, nyugodtság, szemérmesség; alázatosság . . . Ezekben a kérdésekben a tapasztalt tanár, a lelkeket ismerő nevelő közvetlen hangon, egyszerű, érthető nyelven szól diákjaihoz, emellett annyira érdekes és tanulságos történetekkel, ismeretközléssel kedveskedik olvasójának, hogy a füzetecske közvetlenül eléri a célját, ha az önnevelésére fegyelmezett lelketű, a lelki élet iránt csak kissé is fogékony ifjú, vagy gondos szülő és hivatásos nevelő veszi kezébe és olvasgatja, tanulmányozza.

A szerző helyes pedagógiai érzéssel választotta meg idézeteit és ha nagyrészt idegen nyelven íródtak, a diáknak ez alkalmul szolgál kis nyelvgyakorlatra a vakációban is. A leveleket éppen ezért változatosaknak és vonzóknak találtuk. A gazdag tartalmú idézetgyűjteményből bőséges választékot kaphatnak szónokok, exhörtátorok is beszédanyagokhoz.

Diósi Géza dr.

Vágó Károly: A gyermekvédelem. A Szegedi Pedagógusok Körében 1935. május 1-én tartott előadás. Szeged, 1935. 47. lap.

A munkához Várkonyi Hildebrand írt előszót. Meleg hangon bocsájtja a könyvet újtjára, mert úgymond: a gyermekvédelem „a legigazibb, legnagyobb, legszentebb társadalmi feladatunk.“ — A szerző bevezetésként rámutat arra, hogy ez a probléma nemcsak a pedagógusokat, hanem az egész társadalmat kell, hogy érdekelje, mert az ország jövője a gyermekvédelem kialakulásától függ. A gyermekvédelemnek, mely a szülői szeretet velejárója, tehát az emberiséggel egyidős, rövid történeti áttekintését adja, különös hangsúllyal a magyar viszonyokra. Néhány szóval rendszerezi a gyermekvédelem bonyolult ügyét, amely ma nemcsak karitatív tevékenységet jelent, hanem a szociálpolitika körébe is tartozik. Vágó beszédében egy nagy tervezetet ad, amely a gyermekvédelem minden ágát felöleli. A gyermekvédelem megoldása legsürgetőbb feladatunk. E munkában, tekintettel a mai gazdasági viszonyokra, a „minél olcsóbb és minél tökéletesebb“ elvének kell uralkodnia. A